٦ كانون ثانى ١٣٠٩ | عدد ١٤٧ | سنه ٣ (اوچنجى جلد)

رسم غزته

١٣٠٧

بدل اشترا
(پوسته اجرتيله برابر)
سنه لكى ٥٠ غروش
آلتى آيلغى ٣٠ »
نسخه سى ١ غروشه

ادارهخانه ومطبعه سى
استانبولده باب عالى جاده سنده قره بت كتبخانه سى.
درج ايدلين اوراق اعاده اولنماز.
نسخه سى ١ غروشه

پنجشنبه كونلرى نشر اولنور فنى وادبى هفته لك غزته

[انكلتره سفيرى سر فيليپ قوورى جنابلرى — ١٢٤٦ نجى صحيفه يه مراجعت]

سیاحات

فن پوسته‌سی — حوادث مدنیه — سر فیلیپ قوورری جنابلری، مانچستر قانالی، مجمعهٔ آمریقا ممالکنده تله‌فونك انتشاری، اسقاندیناویا شبه جزیره‌سی — مقالهٔ مخصوصه حمام خدمه‌سی — مواد طبیه موسم خسته‌لکی — طبقات‌الارض تبدل عرض — زراعت — جغرافیا — متنوعه — نصایح بدنیه وصحیه — فنی اکلنجه

فن پوسته‌سی

طب — پارس علم تداوی انجمننك اجتماع اخیرنده اعضادن دوقتور (بووه) نباتاتك جوهر آزوتیسی اولان و «له‌کومین» دینیلن ماده‌دن اعمال ایله‌دیکی بر نوع اکمکك نمونه‌سنی ارائه ایله‌مشدر. نباتی آلبومین اسمیله‌ده بنام اولان «له‌کومین» زیاده‌سیله بسله‌یجی وهضمی قولای برمحصول طبیعی اولوب متعدد معده خسته‌لکلرینه مبتلی واخذ طعامه غیر مقتدر کیمسه‌لر بوکا پك کوزل تحمل ایتمکده ولایقیله بسلنمکده ایمشلر. اعمال ایتدیکی اکمك یکسمات شکلنده وصاری رنکلی اولوب لذت وطعمی دخی زیاده‌سیله لطیف اولدیغی اعضای انجمنك اجرا ایله‌دیکی تجارب ایله آکلاشلمشدر.

.·. دوقتور (غره‌للهتی) انجمن مداواته ترتیب آتینك انفیه کبی استعمالی اك معتد نزله‌نك بیله حسن صورتله شفاپذیر اولمه‌سنی بادی اولدیغنی بیان ایتمشدر.

به‌تول	۲ الی ۳ غرام
مانتول	۲۵ سانتی غرام
...	۵۰ » »
قاورلمش قهوه توزی	۱ الی ۵ غرام

.·. — دکیز سیاحتنده انسانه اك زیاده اضطراب ویرن بر شی وارسه اوده «دکیز طوتمه‌سی» در. بوکا قارشی حکمی وکیمیوی یوز درلو اصوللر، علاجلر توصیه اولنمقده ایسه‌ده بوهفته مطالعه اولنان اوروپا فنی غزته‌لرندن بری تدارك واستعمالی غایت سهل بر دوای جدید اعلان ایلیورکه اوده «دکیز طوتمه‌سنه» قارشی بر بارداق «دکیز صوبی» ایچمك ایمش.

—

حوادث مدنیه

انکلتره سفیری سر فیلیپ قوورری جنابلری

سر (قلرفورد) ه خلف اوله‌رق درسعادت انکلیز سفارتنه تعیین اولنان اصالتلو سر فیلیپ قوورری جنابلری ۱۸۳٤ سنه‌سنده تولد ایله‌مشدر. فنون لازمه‌یی تحصیل ایله‌دکدن صوکره دیپلوماسی مسلکنه زیاده‌سیله خواهشکر اولمق حسبیله ۱۸۵٤ سنه‌سنده خارجیه نظارتی اقلامندن برینه داخل اولمشدر.

۱۸٦۳ سنه‌سنده «شلزویغ هولشتاین» ه اعزام اولنان هیئت مخصوصه‌ده کتابت خدمتنی ایفا ایله‌مش و ۱۸٦۷ ده لوکسبنورغ بیوك دوقه‌لغنده اجتماع ایدن قونفرانسده دخی حاضر بولنمشدر. ۱۸۷٦ ده لورد سالیزبوری ایله برلکده درسعادته کلمش ودرت سنه مدت لوردسالیزبورینك کاتب خصوصیلك خدمتنی ایفا ایله‌مشدر. ۱۸۷۸ ده برلین قونغره‌سنده دخی بولنمشدر.

۱۸۸۲ سنه‌سنده خارجیه نظارتی مستشار معاونلکنه تعیین و ۱۸۸۹ سنه‌سنده دخی خارجیه مستشارلغنه ترفیع ایدلمشدر.

دیپلوماتلر میانده حائز اهمیت اولان سرفیلیپ وه‌دهوز قوورری اصحاب ذکا ودرایتدندر.

۱۸۸۵ سنه‌سنده انکلیز نشانلرندن اك معتبری اولان «حمام» نشانی توجیه ایدلمشدر. مشارالیه الیوم آلتمش یاشنده‌در.

—

مانچستر قانالی

مانچستر قانالینك قریباً رسم کشادی اجرا اولنه‌جقدر. کچن کانون اولك آلتنجی کونی بر رومورکور قانال اداره

مأمورلرینی حاملاً قاناللك بر باشندن دیکر باشنه کیتمش وصباحلین ساعت طقوزده «لیورپول» شهرندن حرکتله بعدالظهر ساعت اوچده «مانچستر» شهرینه واصل اولمشدر .

—

مجتمعهٔ آمریقا ممالکنده تلفونلك انتشاری

چیقان ۱۸۹۳ سنه‌سی ابتداسنده ممالك مجتمعهٔ آمریقا داخلنده ۷۰۵,۰۰۰ کیلو مترو مقدارنده تلفون تلی بولنیوردی که بونلردن ۱٤٦,۰۰۰ کیلو مترو مقداری تحت‌الارض تللردن عبارتدی . ۵۵۲,۸۰۰ عدد تلفون آلتی و ۱,۳۵۰ تلفون مرکزی اولوب بو مرکزلرده ۱۰,۰۰۰ مأمور واردی و آبونه‌لرك مقداری ۲۳۲,۰۰۰ کشی‌یی متجاوزدی . تلفون امتیازنامه‌سی استحصال اولنه‌لیدن بری ممالك مجتمعهٔ آمریقاده ۷۷۰ تلفون امتیاز براتی وتلفون آلتنك تفرعاتنه عائد ۲,۱۱۰ امتیاز براتی اعطا اولنمشدر .

—

اسقاندیناویا شبه جزیره‌سی

اسقاندیناویا شبه جزیره‌سی قربنده کائن اولان بحر محیطك سطحنه نسبتله غایت بطی بر حرکت صعودیه وترفعیه‌نك تحت تأثیرنده اولوب علم طبقات‌الارض اربابی الیوم بوحرکت حقنده متفق‌الرأیدر . کچن یوز موسمدن بری بو ترفع سطحك ایکی یوز مترویه واصل اولدیغی واشبو یوز موسمنده شبه جزیره حرارتنك [سانتی‌غراد] اوچ درجه تزایید ایله‌دیکی آکلاشلمشدر .

—

«رون» نهرینك سرعت جریانندن استفاده

ایسویچره بلاد معروفه‌سندن اولوب ساعتجیلك ایله شهرتیشعار اولان وکندی نامنه‌کی کولك ساحلنده و «رون» نهرینك اشبو بحیره‌یه منصب اولدیغی محل قربنده کائن بولنان (جنوره) شهری ایچون لزومی کوندن کونه آرتان قوای محرکه‌یی قاعدهٔ تصرفه رعایت ایدلمك شرطیله استحصال ایتمك ایچون «رون» نهری صولرینك سرعت جریانندن استفاده چاره‌سی خیلی وقتدن بری دوشونیلیور ایدی .

ذاتاً بر قاچ سنه اوّل جنوره شهرینك «قولونیه» دینیلن موقعنه ورون نهرینك ساحلنه التی بیك بارکیر قوتنده صو چرخلری وضع اولنمشدی .

بو چرخلر الیوم صورت مکمله‌ده ایفای خدمت ایدیور . بوایلك تجربه‌دن حاصل اولان نتایج مطلوبه‌یی مشاهده ایدن «سوستیه‌لیونه‌ز» شرکتنه منسوب ایکی مهندس رون نهرینك سرعت جریانندن استفاده اوزره «جنوره» شهرندن بر امتیاز طلب ایتمشلر ایسه‌ده شهر مذکور بوامر عظیم حیز فعله ایصال اولدیغی حالده شهرك صنعتی [یعنی ساعتجیلك صنعتی] بر قات دها رواجلنه‌جکنی وبناء علیه بر منفعت عمومیه ماهیتنی حائز اولدیغنی آکلادیغندن بوطلبی رد ایده‌رك کندی نامنه بر امتیاز استحصال ایتمش وبوکا متعلق پروژه‌لر درحال موقع تدقیقه وضع اولنه‌دیغی کبی ایش مهرهٔ مهندسیندن «تورتینی» نك عهده‌سنه تودیع ایدلمشدر .

مهندس هرشیدن اوّل اك مساعد بر بر تحری ایده‌رك نهایت «شه‌ور» دکرمننك کائن اولدیغی محلی انتخاب ایتمش ودرحال عملیاته مباشرت ایتدرمشدر .

ابتدا نهری بری برینه غیر مساوی ایکی قوله تقسیم ایتمك اوزره ۱۳۱ مترو طولنده بر سد انشا اولنمشدر .

بوقوللردن بری صو چرخلرینك بولندیغی بنادن انحراف ایله مرور ایده‌جك ودیکری دردست انشا اولان صو بندی ایله سد ایدیله‌جکدر . صو بندینك طولی ۷۵ مترو اوله‌جق واون مترو وسعتنده ٦ عدد آغزدن متشکل بولنه‌جق وبو آغزلردن هربری ۸ مترو ۸۰ سانتی مترو ارتفاعنده صواقلرله سد ایدیله‌جك . بنالر ۸۰۰ بارکیر قوتنده اون بش چرخی حاوی اوله‌جق وبوقوت شهرك الکتریق ایله تنویرینه کفایت ایتمك اوزره قیشین ۱۲۰۰ بارکیر قوتنه چیقه‌جقدر .

چرخلر طوغریدن طوغری‌یه برطاقم «دینامو»لری

تحریك ایده‌جك وبونلرك جریانی مركز تقسیم قوا اولان «قولوورپهر» چرخلرینك بولندیغی شمدیکی بنایه هوایی قابلولر واسطه‌سیله سوق اولنه‌جقدر .

قوهٔ الکتریقیه‌نك بو صورتله استحصالی نتیجه‌سی اولهرق شهرك مساکن عمومیه وخصوصیه‌سنك تنویر اتنده الکتریق استعمال اولنه‌جغی کبی بخارلی ماکینه‌لرك وترامواى بارکیرلرینك خدمتنی قوهٔ جریهٔ الکتریق ایفا ایلیه‌جکدر .

عملیاته کمال کرمی ایله دوام ایدلمکده اولوب ١٨٩٦ سنه‌سنده «جنوره» شهرنده کشاد ایدیله‌جك اسویچره سرکیسی ایچون حاضر بولنمق اوزره ١٨٩٥ سنه‌سنده اکمال ایدیله‌جك و «رون» نهرینك سرعت جریانندن شو صورتله استفاده اولنمه‌سی آلتی میلیون فرانق صرفنی ایجاب ایلیه‌جکدر .

—

صنعی بالینا بالیغی

قادینلرك قورسه‌لری ایچون قورسه اعمال ایدن فابریقه‌لر طرفندن صرف اولنان بالینه بالیقلرینك مقداری عقللره طورغونلق ویره‌جك درجه چوقدر . هر سنه حوالیٔ قطیه‌ده اتلاف ایدیلن بالینا بالیقلرینك کیت کیده آزالمه‌سی ، بلکه کونك برنده نسللری منقطع اولمه‌سی‌ده ملحوظدر . بونك ایچون برطاقم مخترعلر بالینه بالیغینك یرینه قائم اولهجق بر شی بولمغه پك زیاده صرف مساعی ایدیورلر .

ازجمله موسیو «مونق» نامنده بر ذات حیوان دریسندن بالینه بالینی دریسی یاپمق چارەسنی بولمش اولدیغنی وبونك ایچون دباغت ایدلمه‌مش خام بر دریی اولا (سولفات دو سودیوم) و (سولفات دوپوتاس) ایله تربیه ایله‌دکدن صوکره آلت تخیریه ایله [ساتی غراد] آلتمش درجهٔ حرارتده قوروتدیغنی واك صوکره صو جندره‌سنده شدتله تضییق ایدەرك اصل بالینه دریسی کبی سرد والاستیقلی برجسم حالنه وضع ایتدیکنی بیان ایدیور .

—

مقالهٔ مخصوصه

حمام خدمتی

حاملر حار وراطب محللر اولدیغیچون خدمتکارلرینك احوال صحیه‌سنی اخلال ایده‌بیلیر . خصوص مذکورك ایضاحیله اتخاذی مقتضی اولان تدابیر وقواعدی بو مقاله ایله درمیان ایتمکی لازمه‌دن بولدم .

حاملر کارکیر وقبه‌لی بنالر اولوب برقاچ تپه جامندن باشقه ضیای شمسك مرور ودخولنه مساعد پنجره‌لری بولنمادیغندن درونده چالیشانلر ضیادن محرومدرلر .

ثانیاً ، اصول تجدید وتبدیل هوایه اصلا رعایت ایدلمه‌دیکیچون حاملرك هواسی صفوت طبیعیه وجیادت ذاتیه‌سنی تماماً غائب وهوای محصور خواصنی اکتساب ایتمشدر .

ثالثاً ، متمادیاً حصوله کلوب هوایی اشباع ایله تکاثفه باشلایان صو بخاریی دخی اونو تماملیدر . حرارت مخصوصه مناسبتیله منبسط و متخلخل اولمش ومابه‌الحیاتمز اولان مولدالحموضه‌سی آزالهرق یرینه مضر حامض قاربون غازی طولمش هوای محصور برطرفدن‌ده صو بوغوسیله مشبوع اولنجه تنفس فوق‌العاده کوجله‌شیر .

بو سببله حمامه کیرینجه بهمه‌حال عسرت وسرعت تنفس واقع اولور . چونکه هر نفس آلشده جکرلرمزه کیرن هوانك ذاتاً خواصی مطلوبه موافق اولمادقدن باشقه بر قسمی‌ده صو بوغوسی اولدیغندن مقصد تنفس اولان قانك تصفیه‌سی مکملاً اجرا اولنه‌ماز . یعنی دم ، هر تنفسده هوادن اقتضا ایدن عنصری آلهادینی کبی طرد ایتمك ایسته‌دیکی (آسید قاربونی) دخی تماماً هوایه ترکه موفق اولهماز .

ایشته بو حالك دوامی «فقرالدم» دینیلن قان ضعیفلکنی انتاج ایدر . قانك ترکیبی بوزولور . کیت کیده اشتهاسزلق ، درمانسزلق ، کوز قارارمه‌سی کبی حالات انسانی مضطرب ایلر . جلد حرارت اصلیه‌سنی غائب ایدوب پنبه رنکی یرینه بر صولوقلق قائم اولور . بوکا